2010. M88
DON SCRÚDAITHEOIR

SCRÚDUIMHIR ☞		Iomlán na Marcanna	

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2010

GAEILGE (BONNLEIBHÉAL)
(270 MARC)

DÉ LUAIN, 14 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA, 1.30 GO DTÍ 4.20

STAMPA AN IONAID

DON SCRÚDAITHEOIR	
CEIST	**MARC**
1	
2	
3	
4	
5	
6	
–	–
IOMLÁN (1-6)	
CT	
MÓRIOMLÁN	
GRÁD	

1. Iomlán na n-iomlán i mbun gach leathanaigh.	
2. Iomlán na n-iomlán ón ngreille thall (1-6).	

FREAGAIR **GACH** CEIST (**1**, **2** *agus* **3**).

Ceist 1 Meaitseáil na pictiúir leis na fógraí/comharthaí agus scríobh síos an litir cheart sa bhosca in aice leis an uimhir cheart atá sa ghreille. (40 marc)

1. **Siopa Poitigéara**
Ar oscailt 9.00 – 6.00

2. Timpeallán Romhat !
Géill Slí

3. **Stáisiún Traenach**
Dúnta
Seirbhís Bus in úsáid

4. **Bialann an Chaisleáin**
"Bia Blasta den Scoth"
Meán Lae go Meán Oíche

5. Ar Cíos
Teach Saoire Cois Trá
Fón 026 645127

6. **Ciúnas**
Le do thoil
Scrúdú ar siúl anseo

7. Éist
Le FM 102
"Raidió na Life"

8. ***Stáisiún Bád Tarrthála***
Cheann Heilbhic
"Bí cúramach ar an uisce"

9. Comharchumann Mhúscraí
Glasraí Úra
Díreach ón bhFeirm

10. Ospidéal na hOllscoile
Ionad Éigeandála
Cosc ar Pháirceáil anseo

Uimhir	Litir
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

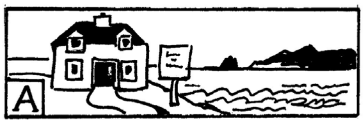

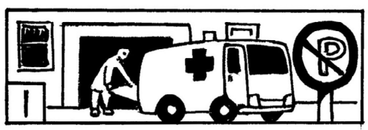

Ceist 2 Freagair do rogha **dhá cheann** de (a), (b), (c) anseo thíos. **(50 marc)**

(a) Léigh **an litir** atá anseo thíos agus freagair na ceisteanna ar fad atá fúithi. (25 mharc)

Bord Soláthair an Leictreachais

Seán Ó hÉalaí,
Cluain Dolcáin,
Baile Átha Cliath 18.

An tIonad Traenála
Port Laoise,
Co. Laoise.

3 Bealtaine 2010

A Sheáin, a chara,

Go raibh maith agat as an bhfoirm iarratais agus an CV a chuir tú chugam ar 5 Aibreán, 2010. Feicim ón CV go bhfuil an Ardteistiméireacht déanta agat agus go bhfuair tú grád C sa Mhata agus san Fhisic.

Chuir tú iarratas isteach ar phost mar phrintíseach.

Ba mhaith le BSL tú a chur faoi agallamh Dé Máirt, 20 Iúil, ar a deich a chlog san ionad traenála ag an seoladh thuas.

Tosaíonn an cúrsa traenála i mí Mheán Fómhair. Caithfidh printísigh tréimhse trí seachtaine ar obair phraiticiúil agus ansin tréimhse ceithre seachtaine ag freastal ar Choláiste Teicneolaíochta. Faigheann gach printíseach liúntas beag in aghaidh na seachtaine. Leanann an traenáil ar feadh cúig bliana agus ansin bíonn an printíseach cáilithe mar leictreoir. Tá club sacair ag BSL agus cuirtear fáilte roimh phrintísigh ann. Chomh maith leis sin tá ionad spóirt ag BSL i mBaile Átha Cliath, ina bhfuil seomraí gleacaíochta agus linn snámha.
Is mise,
Nóirín Ní Chasaide
Oifigeach Pearsanra

Ceisteanna:

1. Cén dáta ar scríobh Nóirín an litir seo?

5 Aibreán	
3 Bealtaine	
20 Iúil	

2. Cén grád a fuair Seán sa Mhata san Ardteistiméireacht?

Grád A	
Grád B	
Grád C	

3. Cá fhad a leanann an traenáil do phrintísigh?

3 Bliana	
4 Bliana	
5 Bliana	

4. Cad atá ag BSL i mBaile Átha Cliath?

Club Leadóige	
Ionad Spóirt	
Club Sacair	

5. Cén post atá ag Nóirín Ní Chasaide?

Leictreoir	
Printíseach	
Oifigeach Pearsanra	

(b) Léigh **an bróisiúr** atá anseo thíos agus freagair na ceisteanna ar fad atá faoi. (25 mharc)

Féile na hÉigse – Ceatharlach 2010

Gach samhradh bíonn Féile speisialta i gCeatharlach. I lár mhí an Mheithimh a bhíonn "Féile na hÉigse" ar siúl. Tagann cuairteoirí go Ceatharlach ó chian is ó chóngar chun sult agus taitneamh a bhaint as an bhféile seo. Bíonn ealaíontóirí de gach saghas ag glacadh páirte ann. Bíonn imeachtaí ar siúl trí Ghaeilge agus trí Bhéarla.

Tá an réalta teilifíse Cynthia Ní Mhurchú ar Choiste na Féile. Anuraidh rinne TG4 clár speisialta faoin bhFéile. I mbliana beidh ranganna ealaíne ann do pháistí óga. Beidh ranganna céilí agus damhsa hip-hop ar siúl do na déagóirí. Léireofar drámaí agus scannáin gach oíche. Ag an deireadh seachtaine beidh ceardlann scríbhneoireachta ann do dhaoine fásta. Gach tráthnóna beidh taispeántas nó ceolchoirm ar siúl i lár an bhaile. Déanfaidh an grúpa "Buí Bolg" as Loch Garman taispeántas sráide tráthnóna Dé Sathairn. Beidh clár speisialta ann do Ghaeilgeoirí oíche Shathairn sa Ghael-Choláiste agus beidh tóraíocht taisce ag tosú ag Plás na Saoirse tráthnóna Dé Domhnaigh ar a sé a chlog.

Bí Linn i gCeatharlach ─ Bí Linn i mbliana

Ceisteanna:

1. Cén t-ainm atá ar an bhFéile i gCeatharlach?

Fleá Cheoil	
Féile TG4	
Féile na hÉigse	

2. Cad a bheidh ar siúl do dhéagóirí le linn na Féile?

Ranganna ealaíne	
Ranganna céilí	
Ranganna ceoil	

3. Cén saghas ceardlainne a bheidh ann do dhaoine fásta?

Ceardlann Drámaíochta	
Ceardlann Scannánaíochta	
Ceardlann Scríbhneoireachta	

4. Cad as don ghrúpa "Buí Bolg"?

Loch Garman	
Ceatharlach	
An Gael-Choláiste	

5. Cathain a bheidh an tóraíocht taisce ar siúl?

Tráthnóna Dé Sathairn	
Oíche Shathairn	
Tráthnóna Dé Domhnaigh	

(c) Léigh an **scéal nuachta** atá anseo thíos agus freagair na ceisteanna ar fad atá faoi. (25 mharc)

An tríú fear marbh de bharr timpiste bóthair

Fuair tiománaí óg, trí bliana is fiche d'aois, bás ar an gcéad lá de Mheitheamh, ceithre mhí tar éis timpiste bóthair i mí an Mhárta seo caite.

Bhí triúr fear óg sa charr ag filleadh abhaile go Cill Chainnigh nuair a tharla an timpiste ar an mbóthar idir Port Laoise agus Mainistir Laoise. Maraíodh beirt fhear óg an oíche sin nuair a d'imigh an carr den bhóthar. Bhí sioc ar na bóithre sa cheantar. Sciorr an carr den bhóthar agus thiontaigh sé bunoscionn. Rinneadh smidiríní den charr nuair a bhuail sé crann ar thaobh an bhóthair.

Tháinig tiománaí bus ar láthair na timpiste deich nóiméad ina dhiaidh sin. Chuir sé fios ar an otharcharr ach faoin am sin bhí beirt sa charr marbh. Glaodh ar an mBriogáid Dóiteáin mar bhí na fir i bhfostú faoin gcarr. Bhí an tiománaí beo fós ach bhí sé gan aithne gan urlabhra. Tugadh díreach go dtí an t-ospidéal i gCill Chainnigh é ach níor tháinig sé chuige féin ina dhiaidh sin.

Ní raibh luas an chairr ró-thapa nuair a tharla an timpiste. Bhí crios sábhála ar gach duine sa charr agus ní raibh an tiománaí ar meisce. Ba léir, mar sin, gurbh í an aimsir ba chúis leis an timpiste thragóideach seo.

Ceisteanna:

1. Cén mhí ar tharla an timpiste?

Márta	
Bealtaine	
Meitheamh	

2. Cárbh as do na fir óga sa charr?

Cill Chainnigh	
Mainistir Laoise	
Port Laoise	

3. Cé a chuir fios ar an otharcharr?

Na fir óga	
Na Gardaí	
Tiománaí bus	

4. Cé mhéad duine a maraíodh ar láthair na timpiste?

Duine	
Beirt	
Triúr	

5. Cad ba chúis leis an timpiste seo?

An aimsir	
An t-ól	
Luas an chairr	

Ceist 3 Freagair do rogha **dhá cheann** de (a), (b), (c) anseo thíos. **(60 marc)**

(a) Léigh **an t-alt** atá anseo thíos agus freagair na ceisteanna ar fad atá faoi. (30 marc)

Cailín Ceolmhar

Cén uirlis cheoil is fearr leat? An giotár nó na drumaí? Cad faoin mbosca ceoil? Is annamh a roghnaítear an bosca ceoil. Agus is annamh a fheictear cailín ag seinm ar an uirlis sin. Ach tá clú agus cáil ar fud an domhain ar Sharon Shannon agus ar a bosca ceoil.

Rugadh Sharon i gContae an Chláir. Bhí tallann speisialta aici ó bhí sí óg. Sheinn an teaghlach ar fad ceol le chéile sa bhaile. Chuaigh Sharon ag seinm le banna ceoil i Meiriceá nuair a bhí sí ina déagóir. Tá cónaí uirthi i nGaillimh anois, áit a bhfuil a stiúideo féin aici.

Ní rac ná miotal trom a sheinneann Sharon ach ceol traidisiúnta, bunaithe ar thraidisiún na hÉireann agus ar thraidisiúin na cruinne.

Sheinn sí in Glastonbury agus sheinn sí don Uachtarán Bill Clinton in Washington. Rinne Gay Byrne clár speisialta fúithi i 1992, tar éis di an chéad albam a chur amach. Tá deich n-albam déanta aici anois agus daoine mar Adam Clayton, Mundy agus Steve Earle ag seinm léi. Sa bhliain 2008 bronnadh gradam Meteor uirthi agus bhí a halbam "Galway Girl" ag barr na gcairteacha ar feadh i bhfad.

Gura fada buan í Sharon agus a cuid ceoil draíochta!

Ceisteanna:

1. Cén uirlis cheoil a sheinneann Sharon Shannon?

Drumaí	
Bosca ceoil	
Giotár	

2. Cén áit ar rugadh Sharon Shannon?

Co. an Chláir	
Co. na Gaillimhe	
Na Stáit Aontaithe	

3. Cén saghas ceoil a sheinneann Sharon?

____

4. Cé a rinne clár speisialta faoi Sharon i 1992?

Adam Clayton	
Gay Byrne	
Bill Clinton	

5. Cé mhéad albam atá déanta ag Sharon?

1	
6	
10	

(b) Léigh **an giota** seo a leanas agus freagair na ceisteanna ar fad atá faoi. (30 marc)

Gráinne Mhaol

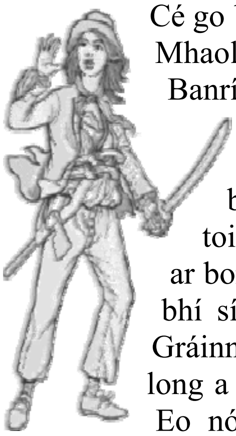

Cé go bhfuair sí bás sa bhliain 1603, tá cuimhne fós ar Ghráinne Mhaol Ní Mháille. Ach cérbh í an laoch cáiliúil seo ar glaodh Banríon Chonnacht uirthi?

Rugadh Gráinne sa bhliain 1530. Nuair a bhí sí ceithre bliana déag d'aois fuair sí an leasainm "Gráinne Mhaol" toisc gur ghearr sí an ghruaig fhada rua a bhí uirthi chun dul ar bord loinge lena hathair. Phós sí Dónall an Chogaidh nuair a bhí sí sé bliana déag d'aois. Nuair a fuair Dónall bás throid Gráinne i gcoinne na nGael agus na nGall. Leag sí cáin ar gach long a tháinig isteach i gcuan na Gaillimhe, thar chósta Mhaigh Eo nó thar chósta Shligigh. Bhí sí ina cónaí i gcaisleán ar Chliara, oileán ar chósta Mhaigh Eo.

Sa bhliain 1593 bhí Richard Bingham, Sasanach, ag iarraidh a cuid talaimh a bhaint di. Ach thug Gráinne Mhaol cuairt gan chuireadh ar an mBanríon Eilís. Sheol sí a long díreach go Greenwich i Londain. Bhuail Eilís le Gráinne agus bhí caint chairdiúil eatarthu. Sheol Gráinne ar ais go hÉirinn ansin go lánsásta. Bhí sí ina "Banríon" ar Chonnachta ina dhiaidh sin go dtí lá a báis.

Ceisteanna:

1. Cén bhliain a rugadh Gráinne Mhaol?

1530	
1593	
1603	

2. Cén fáth ar ghearr Gráinne an ghruaig fhada rua a bhí uirthi?

____

3. Cén aois a bhí Gráinne nuair a phós sí?

Ceithre bliana déag	
Sé bliana déag	
Dhá bhliain is fiche	

4. Cén áit a raibh Gráinne ina cónaí?

Co. Mhaigh Eo	
Co. Shligigh	
Co. na Gaillimhe	

5. Cé a bhuail le Gráinne in Greenwich?

A hathair	
An Bhanríon Eilís	
George Bingham	

(c) Léigh **na véarsaí** seo a leanas agus freagair na ceisteanna ar fad atá fúthu. (30 marc)

An Canaerí

Bhí éanadán ag Seán Ó Riain
Is cheannaigh sé canaerí
Ó ghasúr deas a bhí ’na rang,
Darbh ainm Tadhg Ó Laoghaire.

Bhí áthas mór ar Sheán Ó Riain
Nuair a thug sé an t-éan abhaile,
Chuir sé é san éanadán
Is chroch é ar an mballa.

B’ionadh leis nár chan an t-éan,
Mar canann gach canaerí;
Níor tháinig uaidh ach “sea, sea, sea,”
Is d’ith sé síol go craosach.

Nigh an t-éan é féin ansin,
Is rith an dath go léir de;
Ní raibh san éan ach gealbhan donn:
Mí-ádh ar Thadhg Ó Laoghaire.

Le Seán Mac Fheorais

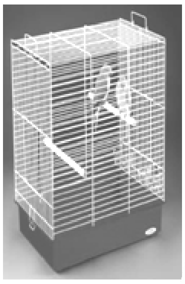

Éanadán

Ceisteanna:

1. Cad a bhí ag Seán Ó Riain?

Canna	
Éanadán	
Rang	

2. Cén t-ainm a bhí ar an “ngasúr deas”?

Tadhg Ó Laoghaire	
Seán Mac Fheorais	
Seán Ó Riain	

3. Cad a dhéanann gach canaerí?

Canann sé	
Crochann sé	
Ritheann sé	

4. Cad a d’ith an t-éan go craosach?

____

5. Cén dath a bhí ar an éan sa deireadh?

Buí	
Donn	
Dubh	

ROINN II – SCRÍOBH NA TEANGA (120 marc)

FREAGAIR **GACH** CEIST (**4**, **5** *AGUS* **6**)

Tá Ceist 4 ar na leathanaigh 10 agus 11.

Tá Ceist 5 ar na leathanaigh 12 agus 13.

Tá Ceist 6 ar na leathanaigh 14 agus 15.

Ceist 4 Freagair (a) **NÓ** (b). **(30 marc)**

(a) Féach ar na pictiúir thíos.

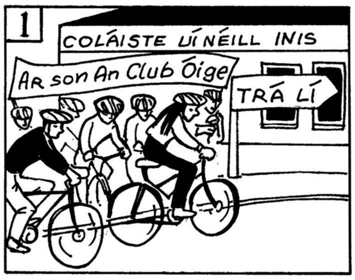

Cén rud a bheidh ar siúl?
Cén áit a dtosóidh sé?

Cén lá? Dáta? Am?
Táille iontrála?

Cé a chuirfidh tús leis an turas?

Cá rachaidh an t-airgead?

Scríobh amach an **FÓGRA** a bhaineann leis an rud atá i gceist thuas.

FÓGRA

NÓ

(b) Féach ar na pictiúir thíos.

Is tusa an duine atá sna pictiúir seo. Scríobh **FREAGRA** chuig Phil agus abair:

-	Cén lá a fuair tú an cuireadh.	}	
-	Gur iarr tú cead ar do Mham dul ann.	}	Pictiúr 1
-	Go mbeidh tú ábalta dul ann.	}	
-	Conas a rachaidh sibh go Páirc an Chrócaigh.	}	Pictiúr 3
-	Cad a dhéanfaidh sibh ag an gceolchoirm.	}	
-	Cén t-am a thiocfaidh sibh abhaile.	}	Pictiúr 4

FREAGRA

Ceist 5 Freagair (a) **NÓ** (b). **(40 marc)**

(a) Féach ar na pictiúir thíos.

Tá tusa ag obair san Ollstór Crua-Earraí seo an samhradh seo. Scríobh **litir** abhaile chuig do chara ag insint dó/di:

- Faoin **Ollstór** agus faoin **áit** a bhfuil an tOllstór suite	}	Pictiúr 1
- Faoin **obair** a dhéanann tú san Ollstór (**trí phointe ag teastáil**)	}	Pictiúr 2
- Faoi na **custaiméirí** a dhéanann siopadóireacht san Ollstór	}	Pictiúr 3
- Faoi na rudaí a dhéanann tú nuair a bhíonn **am saor** agat	}	Pictiúr 4

N.B. Bíodh an leagan amach cuí ar do litir, i.e. seoladh, dáta, tús agus críoch oiriúnach.

LITIR

NÓ

(b) Ba mhaith leat a bheith ag obair mar gharraíodóir i gclub gailf. Fuair tú an **Fhoirm Iarratais** seo le líonadh. Líon isteach an **Fhoirm Iarratais** atá anseo thíos.
[Nóta: Is tusa *Áine Bhreathnach* **]**

K-Club Chill Dara
Foirm Iarratais do phost mar Gharraíodóir

Ainm: *Áine Bhreathnach* Uimhir theileafóin ……………………..…………….

Seoladh: ………………………………………………………………………………………..............

……………………………………………………………………………………………………..

Aois: ………………………………………………. Dáta Breithe: ……………………………………

Cén post atá agat faoi láthair? ………………………….………………………….……………...

Cén Scrúdú Teistiméireachta atá déanta agat? ……………………………………………………...

Ainmnigh **cúig ábhar scoile** a rinne tú sa scrúdú sin: …..………………………………………………

……………………………………………………………………………………….…………….

Luaigh **trí** spórt a d'imir tú ar scoil: …………….………………………………………………….

…………………………………..……………………………………………………………….

An bhfuil gairdín agat sa bhaile? ……..………..……………………………………………….

An féidir leat tarracóir a thiomáint? ……………………..……………………………………….

An mbeidh tú sásta tosú ag obair gach maidin ar a seacht a chlog? ……………………………………….

Ar imir tú Galf riamh? ……………………………………………………………………………...

Cuir tic (✓) leis an dáta is fearr leat le haghaidh agallaimh: 21 Iúil ❑, 28 Iúil ❑, 4 Lúnasa ❑.

Scríobh **alt beag** (timpeall 40 focal) ag insint dúinn cén fáth ar mhaith leat a bheith ag obair ar Chúrsa Gailf.

___

___

___

___

___

___

___

___

Síniú *Áine Bhreathnach* Dáta: ____________________

Ceist 6 Freagair (a) **NÓ** (b). **(50 marc)**

(a) Féach ar an bpictiúr thíos.

Chaith tú "**Lá ar an Trá leis an gClub Óige"** an mhí seo caite.
Tá tú chun **cuntas** (timpeall 90 focal) a scríobh in Iris na Scoile faoi.

Scríobh **an cuntas** sin (timpeall 90 focal) sa spás atá faoin bpictiúr.

Lá ar an Trá leis an gClub Óige

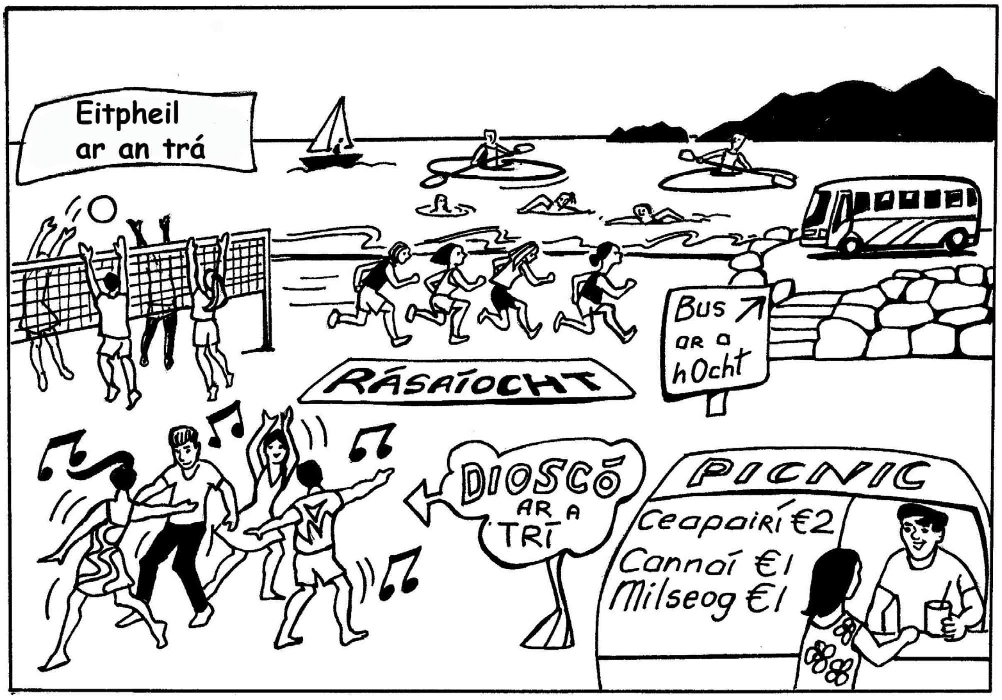

NÓ

(b) Féach ar na pictiúir anseo thíos.

Tharla **an eachtra** seo agus tú amuigh ag rothaíocht le do chara. Tá tú chun scríobh faoin **eachtra** seo in Iris na Scoile (timpeall 90 focal).

Scríobh faoin **eachtra** (timpeall 90 focal) sa spás atá faoi na pictiúir.

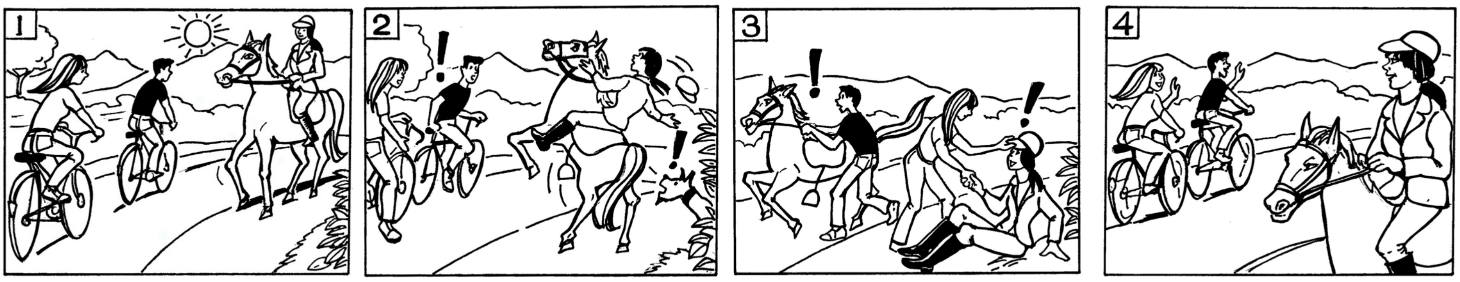

faoin tuath	ag tafann	chabhraigh	ar ais ar an gcapall
marcach óg	geit	stop	áthas

EACHTRA A THARLA

Leathanach Bán

2010. M88A
DON SCRÚDAITHEOIR

SCRÚDUIMHIR ☞		Iomlán na Marcanna	

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2010

GAEILGE (BONNLEIBHÉAL)

CLUASTUISCINT (180 marc)

DÉ LUAIN, 14 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA, 4.30 go dtí 5.10

DON SCRÚDAITHEOIR													
CEIST	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	IOMLÁN
MARC													

1. Iomlán na n-iomlán ag deireadh gach leathanaigh.	
2. Iomlán na n-iomlán.	

STAMPA AN IONAID

CLUASTUISCINT – (180 marc)

Freagair **gach** ceist. Tá na treoracha don Roinn seo ar an dlúthdhiosca.
Cuir **tic** (✓) leis an bhfreagra ceart i ngach cás.

Ceist 1 (a) Cén post a bheidh ag Sorcha ag deireadh an chúrsa?

Ceist 1 (b) Cá háit ar mhaith le Sorcha post mar bhainisteoir?

An Fhrainc	
An Iodáil	
Gaillimh	

Ceist 2 (a) Cén post atá ag Ciarán?

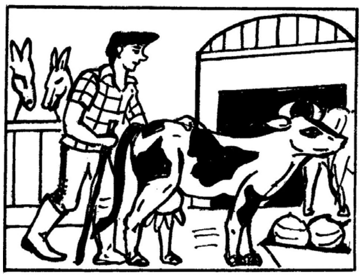

Ceist 2 (b) Cá dtéann Ciarán ar saoire i rith an gheimhridh?

An Afraic Theas	
Cill Chainnigh	
Loch Garman	

Ceist 3 (a) Cad a osclófar i gCluain Eois an mhí seo chugainn?

Ceist 3 (b) Cén folúntas atá san áit faoi láthair?

Dochtúir	
Banaltra	
Rúnaí	

Ceist 4 Cá bhfuil an bhean ag dul?

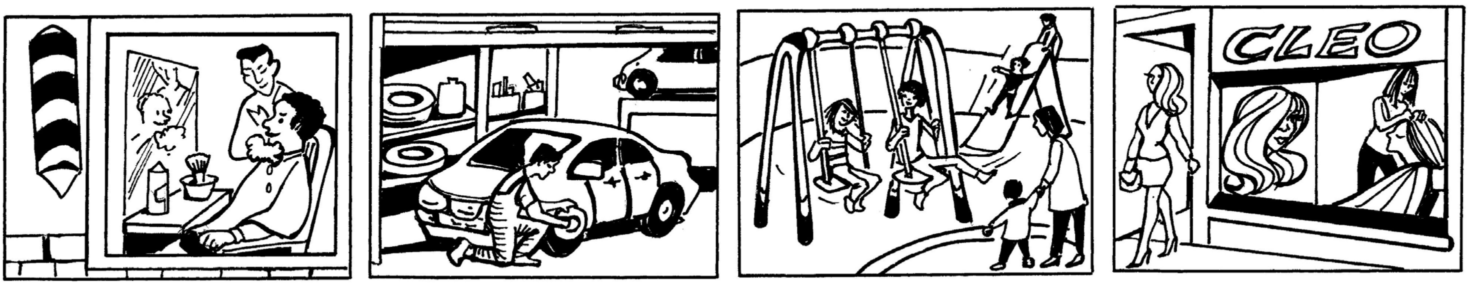

Ceist 5 Cá bhfuil Oifig an Phoist? (Cuir tic sa bhosca ceart.)

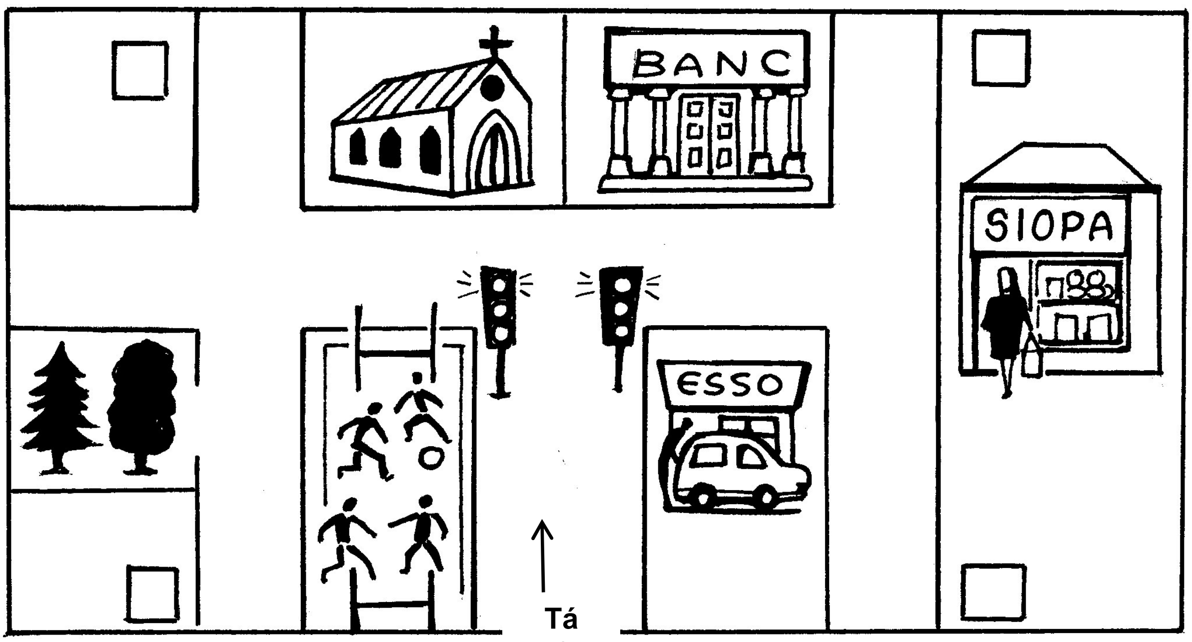

Tá an fear anseo

Ceist 6 (a) Cén chaoi a mbeidh an aimsir don mhionmharatón Dé Domhnaigh?

Ceist 6 (b) Cé mhéad duine a bheidh páirteach sa mhionmharatón?

5,000	
10,000	
15,000	

Ceist 7 (a) Cén comórtas a bheidh ann an tseachtain seo chugainn?

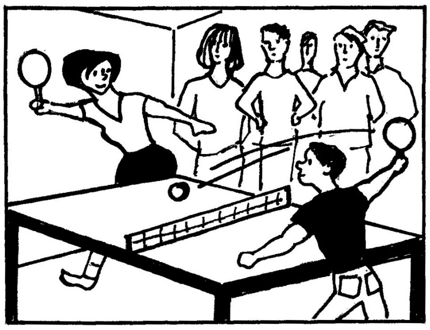

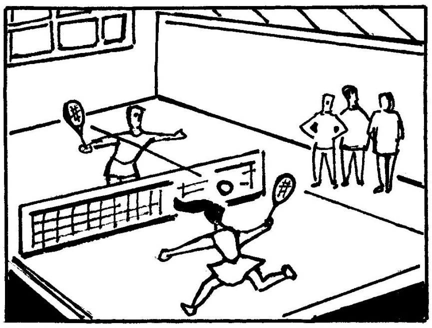

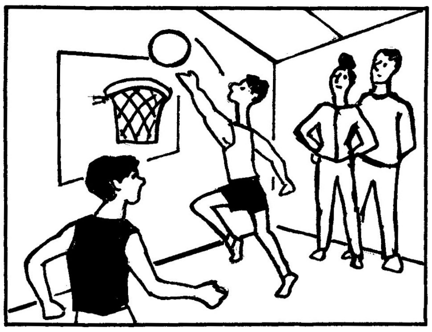

Ceist 7 (b) Cé a bhronnfaidh na duaiseanna ag deireadh an chomórtais?

An Leas-Phríomhoide	
Múinteoir Corpoideachais	
Rúnaí na Scoile	

Ceist 8 (a) Cén cúrsa a chuirfidh FÁS ar siúl i Leitir Ceanainn?

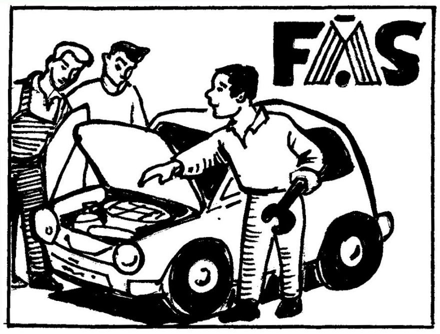

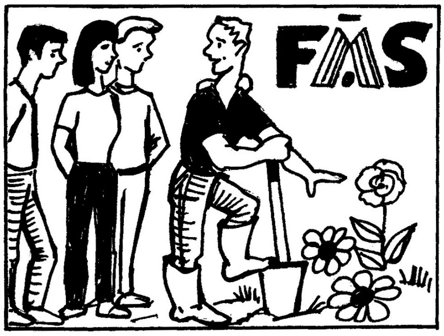

Ceist 8 (b) Cé mhéad folúntas atá ar an gcúrsa seo?

3	
20	
80	

Ceist 9 (a) Cén cumann atá i gceist anseo?

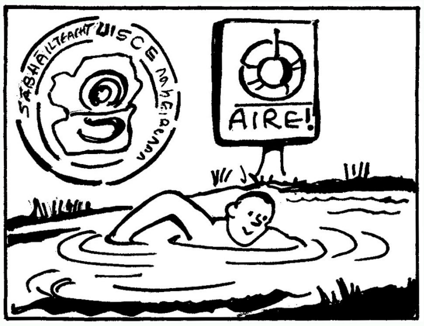

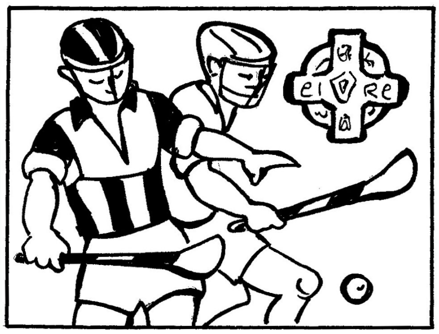

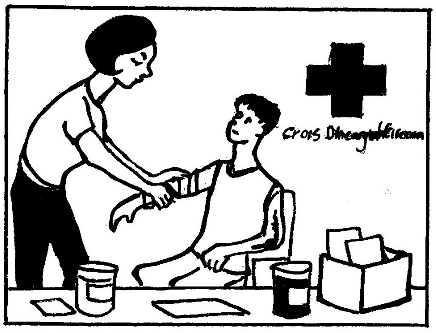

Ceist 9 (b) Cathain a fhoilseofar na póstaeir is fearr?

Aibreán	
Bealtaine	
Meitheamh	

Ceist 10 (a) Cá mbeidh Cáit Dé Sathairn?

Ag baile	
Ag dioscó	
I Luimneach	

Ceist 10 (b) Cén cluiche ina mbeidh Síle ag imirt Dé Sathairn?

An Poc Fada	
Cluiche Camógaíochta	
Cluiche Rugbaí	

Ceist 11 (a) Cén fáth a raibh Lisa san oifig thaistil? Bhí sí …

ag dul thar lear ar saoire	
ag lorg obair shamhraidh	
ag dul go Caisleán an Bharraigh	

Ceist 11 (b) Cén áit a bhfuil Colm ag obair?

Ionad Spóirt	
Bialann McDonalds	
Siopa Gruagaire	

Ceist 12 (a) Cén aois atá Nuala inniu?

17	
18	
19	

Ceist 12 (b) Cén áit a mbeidh an chóisir ag Nuala?

Sa bhaile	
Sa Spáinn	
Sa teach tábhairne	

Leathanach Bán

Leathanach Bán